

VENDIM
Nr. 48, datë 24.9.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datat 20.5.2014, 24.6.2014 dhe 17.7.2014 mori në shqyrtim, në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 22 Akti, që i përket:

KËRKUES: Jorgji Minga, Marianthi Hoxha (Minga), Sofia Laze (Minga), të përfaqësuar nga avokat Thimjo Kondi.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Ikbale Kokoshi, Qazim Kokoshi, të përfaqësuar nga avokat Arqile Nini Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë

OBJEKTI: 1. Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 00-2013-2208, datë 14.11.2013 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

2. pezullimi i vendimit nr. 2196, datë 5.12.2006 të Gjykatës së Rrethit Vlorë, lënë në fuqi me vendimin nr. 85, datë 5.2.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë deri në përfundimin e gjykimit të çështjes në Gjykatën Kushtetuese.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 45 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesve dhe të mbrojtësit të tyre, të cilët janë shprehur për pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Ikbale Kokoshi dhe Qazim Kokoshi, dhe të mbrojtësit të tyre, të cilët kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës si dhe të subjektit të interesuar Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë dhe, pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Subjektet e interesuara, Ikbale Kokoshi dhe Qazim Kokoshi, i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me kërkesë padi me objekt detyrimin e kërkesve (palë e paditur në atë gjykim) t’i njohë si pronarë dhe për pasojë të lirojnë dhe dorëzojnë truallin me sipërfaqe 4.650 m² të ndodhur në lagjen Pavarësia Vlorë. Subjektet e interesuara kanë kërkuar gjithashtu vendosjen e masës së sigurimit të padisë.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë me vendimin nr. 2196, datë 5.12.2006 ka vendosur pranimin

pjesërisht të padisë. Detyrimin e kërkuësve që të njohin si pronarë dhe t'u dorëzojnë subjekteve të interesuara sipërfaqen e truallit prej 4.650 m² të ndodhur në lagjen "10 Korriku", Vlorë. Ligjërimin e masës së sigurimit të padisë të vendosur më parë.

3. Kundër vendimit të lartpërmendur kanë paraqitur ankim kërkuësit dhe Gjykata e Apelit Vlorë me vendimin nr. 85, datë 5.2.2010 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 2196, datë 5.12.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

4. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, fillimisht, me vendimin nr. 63, datë 25.2.2011 ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit nr. 2196, datë 5.12.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë të lënë në fuqi me vendimin nr. 85, datë 5.2.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë.

5. Me vendimin nr. 00-2013-2208, datë 14.11.2013, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve pasi është paraqitur jashtë afatit 30-ditor të parashikuar nga neni 443/2 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

II

6. **Kërkuësit** i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (në vijim "Gjykata") duke pretenduar shfuqizimin e vendimit objekt kërkesë. Ata kanë parashtruar në mënyrë të përmbledhur se:

6.1. Gjykata e Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve me arsyetimin se është paraqitur jashtë afatit 30-ditor të parashikuar nga neni 443/2 i Kodit të Procedurës Civile (KPC) i ka cenuar atyre të drejtën e aksesit në gjykatë.

6.2. Kërkuësit kanë kërkuar gjithashtu edhe pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës së rrethit duke pretenduar se ekzekutimi i menjëhershëm i vendimit:

- cenon të drejtat e pronësisë të kërkuësve;
- rrezikon tjetërsimin të të tretët të pronës nga ana e subjekteve të interesuara.

7. **Subjektet e interesuara, Ikbale Kokoshi dhe Qazim Kokoshi**, në mënyrë të përmbledhur, kanë prapësuar se depozitimi i rekursit për zënien e afatit nga ana e kërkuësve nuk është i shoqëruar me prova të pakontestueshme dhe të verifikuara në rrugë gjyqësore në mënyrë që të vërtetojnë këtë pretendim.

8. **Subjekti i interesuar, Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë** ka prapësuar se në datën 5.2.2014 ka regjistruar me nr. 125 aplikimi, vendimin e mospranimit të rekursit të Gjykatës së Lartë. Gjithashtu, bazuar në vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi dhe në nenin 59 të ligjit nr. 33, datë 21.3.2012, kjo zyrë, në datën 10.4.2014 me urdhrin nr. 3016/1 prot. ka hequr kufizimin për pasurinë truall me sipërfaqe 3575 m², nr. 31/191, volum 37, faqe 145, si dhe ka lëshuar certifikatën përkatëse të pasurisë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për pretendimin e pezullimit të gjykimit

9. Kërkuësit kanë kërkuar pezullimin e ekzekutimit të vendimit nr. 2196, datë 5.12.2006 të Gjykatës së Rrethit Vlorë, lënë në fuqi me vendimin nr. 85, datë 5.2.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë, deri në përfundimin e shqyrtimit gjyqësor dhe marrjen e vendimit nga Gjykata Kushtetuese. Sipas tyre, ekzekutimi i menjëhershëm i vendimit cenon të drejtat e tyre të pronësisë si dhe rrezikon tjetërsimin të të tretët të pronës nga ana e subjekteve të interesuara.

10. Neni 45 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", parashikon se Gjykata kryesisht ose me kërkesë të palës, kur vlerëson se zbatimi i ligjit ose i aktit mund të sjellë pasoja që prekin interesa shtetërore, shoqërore ose të individëve sipas rastit, me vendim të Mbledhjes së Gjyqtarëve ose në seancën plenare, urdhëron pezullimin e ligjit ose të aktit. Përgjithësisht vlerësimi i Gjykatës për të vendosur pezullimin ka të bëjë ekskluzivisht me rëndësinë (seriozitetin) dhe pariparueshmërinë e pasojave që

vendimi i kundërshtuar mund të prodhojë *medio tempore*, para se Gjykata të shprehet në mënyrë përfundimtare mbi themelin e kërkesës.

11. Gjykata vlerëson se kërkesa për pezullimin e zbatimit të vendimit gjyqësor, objekt shqyrtimi, nuk gjen mbështetje në kërkesat e nenit 45 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Për rrjedhojë, Gjykata vendosi rrëzimin e kësaj kërkesë si të pabazuar.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në gjykatë

12. Kërkuesit pretendojnë se kundër vendimit nr. 85, datë 5.2.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë, në datën 2.3.2010 kanë paraqitur rekurs për zënien e afatit. Për këtë qëllim ata kanë depozituar një kopje të rekursit me vulë të njomë të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe nënshkrimin (origjinal) të sekretares. Gjithsesi, kërkuesit parashtrojnë se nga kontrollet e kryera, ky akt nuk gjendet i administruar në dosjen gjyqësore për shkak të pakujdesisë së administratës gjyqësore. Në datën 12.5.2010, pasi janë njohur me arsyetimin e vendimit të gjykatës së apelit, kërkuesit kanë depozituar rekurs të plotë. Ky akt i është bashkuar dosjes gjyqësore. Bazuar në datën e depozitimit të rekursit të plotë, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi, me vendimin nr. 00-2013-2208, datë 14.11.2013, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesve për shkak të mosrespektimit të afatit 30-ditor të paraqitjes së tij. Në këto kushte, kërkuesit pretendojnë se për shkak të një mosveprimi me dashje apo nga pakujdesia e nëpunësit përgjegjës të administratës gjyqësore, atyre u është mohuar e drejta e aksesit në Gjykatën e Lartë.

13. Sipas nenit 42 të Kushtetutës kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se kjo dispozitë sanksionon në vetvete jo vetëm të drejtën e individit për t’ju drejtuar gjykatës, por edhe detyrimin e shtetit që t’ia garantojë atij këtë akses. Gjykata ka konsideruar se sipas këtij neni, detyrimi për të garantuar të drejtën efektive të aksesit në gjykatë nuk nënkupton thjesht mungesën e një ndërhyrjeje, por mund të kërkojë ndërmarrjen e veprimeve pozitive nga ana e shtetit. Në rast se mohohet një e drejtë e tillë, procesi konsiderohet jo i rregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t’iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 5, datë 6.3.2009; nr. 17, datë 18.7.2008; nr. 15, datë 17.4.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. E drejta e aksesit i garanton subjekteve të cenuar të drejtën t’i drejtohen një gjykate, e cila do t’i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t’i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Në këtë kuptim, ky standard përfshin të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, për çështjet civile, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit në një organ gjyqësor duhet të jetë një e drejtë që lidhet me themelin dhe jo një e drejtë e pastër formale. Aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Mohimi i së drejtës për t’iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 7, datë 27.2.2013, nr. 14, datë 26.3.2012; nr. 4, datë 23.2.2011; nr. 14, datë 3.6.2009 dhe nr. 7 datë 11.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Gjykata në jurisprudencën e saj është shprehur gjithashtu se është detyrë e administratës gjyqësore të njoftojë ankuesin/rekursuesin kur dokumentacioni që shoqëron ankimin/rekursin është i paplotë. Ajo ka theksuar se e drejta e ankimit, ashtu si edhe ajo e aksesit në gjykatë, nuk mund t’i cenohen kërkuesit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtarinë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimin nr. 32, datë 22.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Nga ana tjetër, Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se mbrojtja kushtetuese dhe ligjore e të drejtave dhe lirive të individit mund të realizohet vetëm kur ushtrohet brenda afateve të përcaktuara në Kushtetutë dhe në ligje. Përcaktimi i këtyre afateve nuk përbën qëllim në vetvete, por është në funksion të parimit të rëndësishëm të sigurisë juridike, si një nga përbërësit themelorë të shtetit të së drejtës (*shih vendimet nr. 17, datë 19.6.2009; nr. 26, datë 15.12.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në rastin objekt shqyrtimi, Gjykata për të verifikuar pretendimin e kërkuar, si fakt me natyrë kushtetuese, që lidhet me të drejtën e aksesit në gjykatë të individit, me shkresën datë 18.3.2014 i ka kërkuar informacionin përkatës Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Kjo e fundit me shkresë nr. 469 prot., dt. 27.3.2014 ka konfirmuar se origjinali i rekursit për zënien e afatit është depozituar nga kërkuar në datën 2.3.2010 dhe se ai ndodhet në nëndosjen gjyqësore që i përket çështjes në fjalë. Po ashtu nga fleta e regjistrit të rekurseve, të po asaj gjykate, të datës 2.3.2010 rezulton se kërkuar kanë paraqitur rekurs.

18. Nga sa më lart, Gjykata vlerëson se veprimet ose mosveprimet e parregullta të administratës gjyqësore nuk duhet t'i ngarkohen individit, i cili nuk mund të jetë përgjegjës për mbarëvajtjen e punës së saj (administratës). Në këtë kuptim, Gjykata çmon se kërkuar i është mohuar e drejta e aksesit në gjykatë dhe se pretendimi i tyre është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “P”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2013-2208, datë 14.11.2013, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Sokol Berberi, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Vladimir Kristo.

Anëtarë kundër: Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo, Besnik Imeraj.